

KÜLTÜR AKTARIMINDA EDEBİYAT EĞİTİMİNİN ÖNEMİ

Ahmet Özhan SUCU¹

Özet

Kültür, bir insan topluluğunun kendi tarihi ve ilerlemesi konusunda sahip olduğu bireysel ve toplumsal bilinç demektir. Ülkemizde günümüzde karşılaşılan problemlerin temelinde sosyal ve kültürel değerler itibarıyla yaratılan çok ciddi ve tutarsız değerler yapısının gençlerin zihnine benimsetilme çabası yatmaktadır. Bunun sonucunda ise bireyler arasında iletişimsizlikten kaynaklanan birtakım sorunların ortaya çıktığı görülmektedir. Dil kültürün, en büyük, en başta gelen unsurudur. Dil, kültürün ilk ve temel unsuru olduğu gibi, diğer kültür unsurlarının da başlıca taşıyıcısı ve hazinesi durumundadır. Kültür varlığımızın büyük bir kısmını dil taşır. Kültür varlıklarının dil ile anlatılması, onların nesilden nesle geçmesini ve milletin ortak bir kültür etrafında şekillenmesini sağlar. Edebiyat dile dayanır. Bir şiirde, hikâyede, romanda bize heyecan veren o derin ve ulvi hisler kafamızın içinde bir dünya yaratan hayaller ve tasvirler, varlıklarını ve tesirlerini kelimelere borçludur. Çalışmamızda kültür aktarımında edebiyat eğitimi ve edebi metinlerin önemi üzerinde duruldu. Başlangıç olarak kültürün tanımı yapıldı ve daha sonra kültürün dil ile olan münasebetine değinildi. Edebiyat “Dil” e dayanan bir sanat dalı olduğu için çalışmamızda genelde edebiyatın özelde ise edebi metinlerin kültür aktarımında çok önemli bir yerinin olduğu sonucuna ulaşıldı.

Anahtar Kelimeler: Edebiyat, Dil, Kültür, Eğitim, Kültür Aktarımı.

THE IMPORTANCE OF LITERATURE EDUCATION IN CULTURAL INHERITANCE

Abstract

Culture means the individual's and society's awareness which has its own history of a group of people and about the progression. In our country, in the root of the created problems underlie the effort of imposing upon the young minds the structure of very serious and inconsistent values in terms of social and cultural values. As a result of this, various problems are seen to be arising from the non- communication among individuals.

¹ Araş. Gör., Hitit Üniversitesi Fen Edebiyat Fak. Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, a.ozhan19@gmail.com

Language is the main and the most important element of culture. As language is the first and main element of the culture , it is also in the position of being the main carrier and treasure of other cultural elements. Language carries an important part of the cultural heritage. The relating of cultural heritage through language provides the nation to shape around a common culture and to pass from generation to generation.

Literature is based on language. That deep and lofty feelings which give us in a poem, story, novel, and dreams and descriptions which create a world in our minds owe their existence and effects to the words.

In our study, the importance of literature education and literary texts on cultural inheritance were focused at. As a starter, the culture was defined and afterwards the relationship between the culture and language was referred. Since literature is a field of art which was based on “language”, in our study, we concluded that literature in general and literal texts in particular have a very important place on cultural heritage.

Key words : Literature, Language, Culture, Education, Cultural Heritage

Giriş

Kültür, bir insan topluluğunun kendi tarihi ve ilerlemesi konusunda sahip olduğu bireysel ve toplumsal bilinç demektir. Bir toplumun tarihsel süreç içinde ürettiği ve kuşaktan kuşağa aktardığı her türlü maddi ve manevi özelliklerin bütününe kültür denir. Kültür, bir toplumun kimliğini oluşturur, onu diğer toplumlardan farklı kılar. Kültür, toplumun yaşayış ve düşünüş tarzıdır. Ülkemizde günümüzde karşılaşılan problemlerin temelinde sosyal ve kültürel değerler itibarıyla yaratılan çok ciddi ve tutarsız değerler yapısının gençlerin zihnine benimsetilme çabası yatmaktadır. Bunun sonucunda ise bireyler arasında iletişimsizlikten kaynaklanan birtakım sorunların ortaya çıktığı görülmektedir.

Dil kültürün, en büyük, en başta gelen unsurudur. Dil, kültürün ilk ve temel unsuru olduğu gibi, diğer kültür unsurlarının da başlıca taşıyıcısı ve hazinesi durumundadır. Kültür varlığımızın büyük bir kısmını dil taşır. Kültür varlıklarının dil ile anlatılması, onların nesilden nesle geçmesini ve milletin ortak bir kültür etrafında şekillenmesini sağlar.

Edebiyat dile dayanır. Bir şiirde, hikâyede, romanda bize heyecan veren o derin ve ulvi hisler kafamızın içinde bir dünya yaratan hayaller ve tasvirler, varlıklarını ve tesirlerini kelimelere borçludur.

Çalışmamızda kültür aktarımında edebiyat eğitimi ve edebi metinlerin önemi üzerinde duruldu. Edebiyat “Dil” e dayanan bir sanat dalı olduğu için çalışmamızda genelde edebiyatın özelden ise edebi metinlerin kültür aktarımında çok önemli bir yerinin olduğu sonucuna ulaşıldı.

EDEBİYAT EĞİTİMİ VE DEĞER EĞİTİMİ

Dil ve Eğitim

Edebiyat ile eğitimin ilgisinden bahsedebilmek için öncelikli olarak edebiyatın dil ile olan ilişkisine değinmemiz yerinde olacaktır. Dil, Türkçe sözlükte: “insanların düşündüklerini ve duyduklarını bildirmek için kelimelerle ve işaretlerle yaptıkları anlaşma (TDK, 2005: 520) şeklinde tarif edilmiştir. Ergin dili: “İnsanlar arasında anlaşmayı sağlayan tabî bir vasıta; kendi kanunları içinde yaşayan ve gelişen canlı bir varlık; milleti birleştiren, koruyan ve onun ortak malı olan sosyal bir kurum, seslerden örülmüş muazzam bir yapı; temeli bilinmeyen zamanlarda atılmış bir gizli anlaşmalar sistemidir (Ergin, 1999: 3)” şeklinde tanımlar. Tanımlardan da anlaşılacağı gibi dil, kişiler arasında anlaşmayı sağlayan unsurların başında gelmektedir. Dilin, kişilerin anlaşmasında vasıta görevi görmesi doğal olarak oluşmuş bir süreçtir. Yani fertlerin hayatlarıyla birlikte yoğurulmuş; kendiliğinden gelişmiş ve zamanla bir sistem haline gelmiştir. Dilin, değerlerin insandan insana, toplumdans topluma aktarılmasında bir vâsıta olmasından dolayıdır ki dil, insanları bir yığın bir kitle olmaktan kurtarmakta; onlara toplumsal bir ruh, toplumsal bir bakış açısı üfleemektedir.

Ziya Gökalp, dili kültürün temel unsuru sayar. Dil, duygu ve düşüncenin adeta kabıdır. Bir milletin bütün duygu ve düşünce hazinesi, dil kabına veya kalıbına dökülür ve bu dil kabı ile yerden yere, nesilden nesle aktarılır (Kaplan, 1992: 139).

Kültür varlığımızın büyük bir kısmını dil taşır. Kültür varlıklarının dil ile anlatılması, onların nesilden nesle geçmesini ve milletin ortak bir kültür etrafında şekillenmesini sağlar.

Yeni nesillere kültür bilinci aşlamak ve nesillerin milletin bir parçası olduğunu benimsetmek, sistemli bir dil eğitimi ile mümkün olabilmektedir. Bu konuyla ilgili olarak Özbay: “Dil kültürün başlıca unsurudur. Milletlerin tarihten günümüze kadar ortaya koyduğu eserlere, yaşam tarzlarına kültür denir. Zamanla milletin yaşam tarzına yönelik olan her şey gelişir değişir, bu değişimler de dil ile anlatılır. Aynı dili konuşan toplum, çevresini, çevresinde gelişen olayları kendince algılamakta ve ana dilinde oluşmuş kavramlarla anlatmakta kısaca, kendi dilinin penceresinde görmektedir. Bütün bunlar da etkili bir ana dili öğretimiyle sağlanabilir (Özbay, 2011: 24) demiştir.

Tanım ve ifadelerden de anlaşılacağı gibi anadili öğretiminin, öğrencilere kazandırılması gereken değerlerin benimsetilmesi açısından son derece önemli olduğunu görmekteyiz. Anadili ise gerçek manada milletin oluşturduğu edebiyat ile edebî metinlerle yaşatılır ve geleceğe aktarılır. Özbay bu konuda: “Ana dili eğitimi, örgün eğitimin en öncelikli amacıdır. İyi bir ana dili eğitimi alan öğrenci, bu derslerde edindiği bilgi, birikim ve beceriyi diğer ders alanlarına da taşıyacaktır. Bu öğretim, sadece bir dil ya da dil bilgisi öğretimi değil, bir millete ait değerlerin benimsetilmesi işidir. Millete ait değerler ise edebî metinlerle yaşatılır ve geleceğe aktarılır. Bu nedenle ana dili öğretiminde temel materyal olarak kullanılan metinlerin özellikle değer aktarımında önemi çok büyüktür.” (Özbay, 2011: 24) yorumunu yapmıştır..

Edebiyat ve Değer Eğitimi

Edebiyat kelimesi Arapça bir kelime olup, “edb” (edeb) kökünden türetilmiştir. “Edeb” kelimesinin birçok manası vardır; Edebiyat dile dayanır. Bir şiirde, hikâyede, romanda bize heyecan veren o derin ve ulvi hisler kafamızın içinde bir dünya yaratan hayaller ve tasvirler, varlıklarını ve tesirlerini kelimelere borçludur (Kaplan, 1999: 159).

Edebiyat sözcüğünün kökünü oluşturan “terbiye, eğitim” anlamına gelen “edeb” sözcüğünün edebiyatın toplumu eğitime işinde çok büyük bir rolü olmasının delilidir. Geçmişten günümüze kadar edebiyatın her alanı toplumu, bireyleri eğitmek için bir araç olarak kullanılmıştır. Sanat dalları arasında en doğal ve en yaygın olanı edebiyattır. Edebiyatın önemli bir yönü de muhataplarına en kolay ve en doğrudan ulaşan bir sanat dalı olmasıdır. Edebiyatın malzemesi olan söz de hiçbir şekilde değişikliğe uğramadan sanatçıdan, muhatabına ulaşır. Bütün sanat eserlerinin anlatmak istediklerini de edebiyat dile getirir. Kavcar bu konuyla ilgili olarak: “ Edebiyat ve eğitim, insanla insan

topluluklarıyla ilgilenip uğraşma bakımından birbirini tamamlayan, birbiriyle yakından ilişkili olan iki alandır. Çünkü edebiyatın da eğitimin de konusu insandır” (Kavcar, 1999: 2) demektedir.

Kavcar “Edebiyat eseri, insanı ve çevresini tanıtır. İnsanın kendisiyle, başkalarıyla, doğal ve toplumsal çevresiyle çatışmalarını yansıtır. Edebiyat eserleri hem bireysel hem de toplumsal hayatla ilgili olarak iyiye, güzele, doğruya yönelme ve yeni değerler kazandırma yolunda telkinlerde bulunur, insanları bunlar doğrultusunda eğitir” (Kavcar, 1999: 6) diyerek edebiyatın insanın ve toplumun yaşamındaki önemine dikkat çekmiştir.

Edebiyat eğitimi insanın gerek bireysel yaşamında gerekse sosyal yaşamında insanı iyiye, güzele ve doğruya yöneltme gibi bir özelliğinin olduğunu söyleyebiliriz. Edebi metinlerde karşılaşılan karakterlerle birey doğal bir özdeşim kurar ve sonucunda o karakterin davranışlarını özümser ve kendine örnek rol modeller edinir. Eğer metinde kurgulanan karakter genel olarak iyi ise ya da toplumsal olarak iyi bir rol modelse bu doğrudan ya da dolaylı olarak bireyin yaşamına yansması kaçınılmaz olacaktır. buna benzer sebeplerle edebiyat eğitiminin faydalarını özetleyecek olursak; edebiyat eğitiminin, toplumu eğitime işinde, kültür aktarımında, insanlara estetik zevk kazandırmada, bireylere kişilik kazandırmada vb. birçok kazanımın gerçekleştirilmesinde çok önemli bir yeri vardır sonucuna ulaşmamız kaçınılmazdır. Peki kültür aktarımında edebiyat bu kadar önemli ise edebiyatın en önemli unsuru olan edebi metinlerin seçimi de çok büyük bir önem taşımaktadır.

Değer Eğitiminde Edebi Metinlerin Önemi

Edebi metinlerin içerikleri öğrencinin estetik yönünün, kişiliğinin, toplumsal ve kültürel değerlerinin gelişimine katkıda bulunacaktır. Edebi metinler insana her şeyden önce kişilik verir. Bu kişilik hayat yolunu hazırlar. Bir toplumda ahlakın ilerlemesi toplumun düzelmesinde edebiyatın rolü büyüktür.

Çocuğun, gencin edebî metinlerle kurduğu iletişim, her şeyden önce bir duygu ve düşünce eğitimidir. Bu süreç, bir duyarlılık oluşumuna, zenginliğine; kültürel bilinçlenmeye olanak sağlar. Edebiyat, demokratik kültür dokusunu oluşturan

davranışların, yaşatılarak, sezinleterek kazandırılmasını sağlayan bir süreçtir. Edebî metinlerin dünyasına girme alışkanlığı edinmiş birey, insanların çok çeşitli duyma, düşünme ve hareket etme örnekleriyle tanışır, kendini başkalarının yerine koyabilir, özdeşim kurma yeteneği oluşturur, insan kişiliğine saygı duyar, hoşgörülülük kazanır, insanların değişik özelliklerde olabileceği gerçeğini anlar. Bu süreç, insanın yeni yaşantılar edinme, kişiliğini değiştirme ve geliştirme sürecidir (Sever, 1998: 4-5).

Çocukların, gençlerin hikâyeler, şiirler, romanlar yani kısaca edebî metin okuması ve bu edebî eserlerdeki insanlarla tanışmaları, hayal dünyalarında onları yaşatmaları onlarla özdeşim kurmaları gerçek yaşamı daha verimli kullanmalarında büyük önem taşır. Birçok edebî eserde insanları eğitime gayesi görmektediriz. Buna örnek vermek gerekirse; Mevlana Mesnevi'sini, Namık kemal tiyatrolarının büyük bir bölümünü, Mehmet Akif Safahat'ını vb. birçok yazar eserlerini insanların nasıl yaşaması gerektiği noktasında birer ufuk, bir hedef göstermek için kaleme almışlardır.

Edebî metinlerin insanlara sadece ahlaki davranış benimsetmek ve sosyal faydayı temin etmek için oluşturulmadığı da bir gerçektir. Edebî metinlerin bir özelliği kişiye ahlakî değer kazandırmak olsa da diğer bir amacı ise insanlara estetik zevk kazandırmaktır denilebilir. *Edebiyat*, insanlara, hayvanlara ve etrafımızda gördüğümüz ve anladığımız maddî, manevî şeylerle alakalı hususlarda bir fikir, bir felsefe bulmak ve her türlü vaziyet ve hareketler arasında münasebet aramak, sınırlı gibi görülen halleri alakalarıyla genişletmek, takdir hissi verebilecek derecede izah etmektir (Güzel, 1997: 14). Buradan hareketle diyebiliriz ki edebî eserlerin amacı maddî manevî şeylerle alakalı hususlarda bir fikir verirken takdir hissi verebilecek şekilde izah etmektir.

Edebî metinlerin değer aktarımındaki rolü çok büyüktür. Bundan dolayı millî eğitim müfredatında seçilecek metinlerin özellikleri verilirken edebî metinlerin önemi üzerinde durulmuştur. Türk edebiyatı ders kitaplarında bulunan özellikler ve seçilecek metinler aşağıdaki gibidir:

1. Metinler, Türk Millî Eğitiminin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olmalıdır.

3. Seçilecek edebî metnin özellikleri, anlatım biçimi ve yapısı gözden uzak tutulmadan millî kültürümüze, ahlâk anlayışımıza, yasalarımıza, geleneklerimize, örf ve âdetlerimize, milletimizin bölünmez bütünlüğüne uygun olmasına özen gösterilmelidir.

7. Seçilen metinler öğrencileri iyiye, güzele, doğruya yöneltmeli; onlara iyi alışkanlıklar kazandırmalıdır.

15. Metin seçiminde öğrencilerin dil zevkini ve bilincini geliştirme, hayal dünyalarını zenginleştirme, ilgi ve yeteneklerini ortaya çıkarma gibi özellikler göz önünde bulundurulmalıdır.

17. Sanat metnlerinin sanat değerleriyle; öğretici metinlerin de öğreticilik işlevleriyle dönemlerini en iyi temsil eden eserler arasından seçilmesine özen gösterilmelidir.

19. Metinlerde çeşitliliği sağlamak ve öğrencilerin daha farklı metinlerle karşılaşmasını sağlamak amacıyla aynı sınıfta aynı sanatçıdan zorunluluk olmadıkça bir metin seçilmelidir.

Tüm bunlardan hareketle ders kitaplarına seçilecek edebi metinlerin genel olarak; iyi, güzel ve yararlı olanı estetik bir şekilde verme çabasının olması; seçilen edebi metinlerin toplumun eğitilmesine katkıda bulunması; toplum olarak iyiyi ve güzeli öğütlemesi gibi özelliklerinin olması gerekmektedir.

Kültür aktarımında edebiyat eğitiminin önemini vurgulamak anlattıklarımızı somutlaştırmak için birkaç örnek vermenin yerinde olacağı kanaatindeyiz:

ÖRNEKLER

İlk örnek olarak Dede Korkut hikayelerini verebiliriz. Dede korkut hikayelerinde Türk kültürünün en gizli kalmış hususiyetleri bir cevher gibi parlamaktadır. Fuad Köprülünün: "Tüm Türk edebiyatını bir kefeye, Dede korkut hikayelerini bir kefeye koysanız hikayeler ağır basar" ifadesi hikayelerin Türk kültür tarihi için ne kadar önemli olduğunu göstermesi bakımından önemlidir. Dede Korkut hikayelerinde örnek olarak aşağıya aldığımız ifadelerde kültürümüzde yoğun olarak yaşatılan sevgi, misafirperverlik, dayanışma vb. kültürel unsurların yer aldığını görmekteyiz:

Ođlan anasının sözünü kırmadı. (1- Dirse Han Oğlu Bođaç Han Destanı)
Aileye verilen önemi

... edeple usul usul geri döndü (3- Kam Püre'nin Oğlu Bamsı Beyrek Destanı).

Pay Püre Bey der: Ođul kudretli oğuz beylerini evimize çağıralım, nasıl uygun görürlerse ona göre iş edelim dedi (3- Kam Püre'nin Oğlu Bamsı Beyrek Destanı).
İstişare ve dayanışmanın önemi.

Han da Begil'i misafir etti, güzel at güzel kaftan, bol harçlık verdi. Üç gün de Begil'i av şikâr etiyse misafir edelim beyler dedi (Begil Oğlu Emre'nin Destanı).
Misafirperverliđin önemi

... babasının elini öptü, helallaştı, hoşça kalın dedi (8- Basat'ın Tepe Göz'ü Öldürdüđü Destanı).

Babası ile anası ile geldi görüştü, ellerini öptü (9- Begil Oğlu Emre'nin Destanı).

Metinde bir kültür unsuru olarak saygı değerinden sonra tespit edilen başka bir değer olarak karşılıklı birbirini sevmeyi örnek olarak verebiliriz. Sevgi değeri, toplumda huzuru, saadeti,

kardeşliği, millî birliği, sosyal dayanışmayı sağlar. Birbirini sevmeyen insanların bir arada yaşayıp sosyal düzeni sağlamaları imkânsızdır. Bu yüzden hikâyelerde anne, baba, eş, kardeş, arkadaş sevgisi vurgulanmıştır.

Babası ile Yigenek gizli yaka tutarak koklaştılar. İki hasret birbiriyle buluştular, ıssız yerin kurdu gibi uluştular, Tanrı'ya şükürler kıldılar (Salur Kazan'ın Evinin Yağmalandığı estanı).

*Işıl ışıl ışıldayan ince elbiselim
Yere basmayı yürüyen servi boylum
Kar üzerine kan damlamış gibi kızıl yanaklım
Çift badem sığmayan dar ağızlım*

Ressamların çizdiği kara kaşım
Kurumsu kırk tutam kara saçım
Aslan soyu sultanın kızı
Öldürmeye ben seni kıyar mıydım
Kendi canıma kıyarım ben sana kıymam
(Kanglı Koca Oğlu Kan Turalı Destanı).

14. yy. mesnevilerinden olan Süheyl ü Nevbahar mesnevisinde de kültürel unsur olarak birçok değerimize rastlamamız mümkündür:

Yalan söylememek ile ilgili olarak örneğin:

Kimün ki yalancılık ola işi
Dahi girçeğine inanmaz kişi (Süheyl ü Nev-bahar 277)
Kimin işi yalancılık olur ise, kimse onun gerçek sözüne inanmaz.

Değişik örnek olması bakımından 14. Mesnevi hikayelerinden birkaç örnek vermek gerekirse; Ya da yine 14. Mesnevilerinden olan Matık-ut tayr'da gülşehrî vefalı olmak gerektiği ile ilgili olarak:

Hüdhüd eydür bî-vefâyı sevmegil
Yil-durur 'ahdi vü sen yil kovmagıl (Mantıkut-tayr 3497)
Hüdhüd der ki vefasızları sen sevme, onun sözü yeldir sen yelin peşinden gitme.
Ya da

Togru sözlü kişi anda merd ola
Egri sözlü âdemî nâ-merd ola (Mantıku't-tayr 2223)
Doğru sözlü kişi mert ola, eğri sözlüler ise namert ola!

Ya da günümüzde de kullanılan tuz ekmek hakkı için garipnamede geçen

Ne duz etmek bilür ü ne koşılık
Tamarında yok-durur hiç togruluk (Garipname 1657)
Ne tuz, ekmek hakkı bilir ne koşuluk, damarında hiç doğruluk yoktur.

Tuz ekmek hakkı Türk kültürüne ait değerlerdendir. Bir kimsenin, yemeğini yeyip elinden hayır gördüğü kimseye karşı vefa göstermesi demektir. Beyitte “ne vefa bilir ne komşuluk hakkı” ifadesi komşuluğun vefa sahibi kimselerce yerine getirilebilecek bir değer olduğudur. Bu tarz insanların da içinde doğruluk değerini de barındıramaz anlamı verilmektedir. Daha önce de değinildiği gibi değerler genel olarak birbirine bağlı kavramlardır.

Görüldüğü üzere eski türk edebiyatından örnek olarak aldığım birkaç beyitte kültür aktarımında ne kadar önemli olduğu ortadadır.

Sadece eski dönem edebiyatımız değil edebiyatın her döneminde kültür aktarımından söz edilebilir Edebiyatımızda günümüze yaklaştıkça da aktarımla ilgili olarak birçok örnek verebiliriz.

Mehmet Akif’in Seyfi baba manzumesinde, eski bir dostunun rahatsızlandığını öğrenen şair yolda büyük sıkıntılardan geçerek yağmurlu ve kötü bir günde evine ziyarete gider ve sabaha kadar dostunun başında bekler; sabah yanından ayrılacakken para vermek ister ve kendisinin de parasının olmadığını görür bundan muzdarip olur. Bu hikayede vefakarlık, kadirşinaslık gibi birçok milletimize ait unsurların verilmeye çalışıldığı görülmektedir. Şair bunu propaganda şeklinde işlememiş bu hasletleri estetik bir zevkle metine yerleştirmeyi bilmiştir.

Bu tür örnekleri günümüz roman ve yazımlarında da bulabilmemiz mümkündür.

Sonuç

Sonuç olarak edebiyatın ve edebi metinlerin kültür aktarımı ve değerler açısından çok önemli bir yeri olduğunu görmekteyiz. Gelecek nesillerimizin sağlam bireyler vatanını milletini seven birer birey olarak yetişmesi için edebi metin seçimlerinde son derece titiz ve dikkatli davranmak gerekmektedir.

Öğrencilerin örnek alabileceği rol modeller içeren eserlere daha fazla ağırlık verilmelidir.

Okuma işi toplumun bir kesimi değil toplumun genelini ilgilendiren bir olaydır bundan dolayı toplumun kalkınması için ve hele ki toplumsal olarak birlik beraberlik ve dayanışmaya ihtiyacımız olan bu günlerde daha da önem verimleri gerekmektedir.

Sonuç kısmında da üzerinde durulduğu gibi, Genel amaçlar ve Programlarda birçok ahlâkî ve estetik değerle ilgili kazanımlar Edebi eserler tarandığı takdirde eserlerde yer aldığı görülecektir. Bu öğretilerin öğrenciye kazandırılabilmesi için edebi eserlerden seçilecek ve öğrencilerin ilgisini çekebilecek bölümlerin Türk Dili ve Edebiyatı ders kitaplarında daha fazla yer alması sağlanmalıdır.

Edebi eserden konuyla alakalı bulunan hikâyelerden uygun olanlar seçilip, çeşitli öğretim yöntemleri vasıtasıyla kullanılabilir. Drama, tiyatro vb. görsel sanatlarla desteklenerek öğrencilerde kalıcı izli davranışlar meydana getirmek daha kolay gerçekleşebilir.

Ahlak eğitiminde edebi metinlerin rolü dikkate alındığında, diğer eğitim ve öğretim programlarında da değer eğitimi ve kültür aktarımı için edebi metinlerden yararlanılabileceğini görürüz. Mesela tarih dersinde geçmişin şanlı sayfaları öğrencilere anlatılırken mesnevilerden alınan, içinde birtakım değerleri -örneğin onurlu olmak - gibi bir değeri barındıran hikâyeler seçilerek dersin akışı canlandırılabilir. Bu vesileyle de doğru bir değer aktarımı oluşturulabilir.

Kaynakça

- AKARSU, B. (1982). *Ahlâk Öğretileri*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- AKBABA ve ALTUN, S. (2003). *Eğitim Yönetimi ve Değerler*. Değerler Eğitimi Dergisi, 1 (1), 7–18.
- ARSLAN Ş.Z ve YAŞAR F.T. (2007). “Yükselen “Değer” Kavramı Üzerine Eleştirel Bir Yaklaşım. Değerler Eğitim Merkezi Dergisi, Sayı:1, 8-11.
- AYNİ, Mehmet Ali. (1939). *Türk Ahlakçıları*. İstanbul: Kitabevi Yayınları.
- CEBECİOĞLU, Ethem. (2005). *Tasavvuf Terimleri ve Deyimleri Sözlüğü*. İstanbul: Anka yayınları.
- CEMİLOĞLU, Mustafa. (2003). *Türk Dili ve Edebiyatı Öğretimi*. İstanbul: Alfa Yayınları.
- ERGİN, M. (1999). *Türk Dil Bilgisi*. İstanbul: Bayrak Yayınları.
- GÖKÇE, O. (1994). *Türk Gençliğinin Sosyal ve Ahlakî Değerleri*. Ata Dergisi. Konya: Selçuk Üniversitesi Yayınları, s. 131-139.
- KAPLAN, Mehmet. (1992). *Kültür ve Dil*. İstanbul: Dergah Yayınları.
- KAPLAN, Mehmet. (2004). *Türk Edebiyatı Üzerine Araştırmalar (Tip Tahlilleri)*. Ankara: Dergâh Yayınları.
- KAVCAR, C. (1997), *Edebiyat ve Eğitim*. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları
- KAVCAR, C. (1999). *Edebiyat ve Eğitim. Genişletilmiş 3. Basım*. Ankara: Engin Yayıncılık.
- SEVER, Sedat (2000). *Türkçe Öğretimi ve Tam Öğrenme*. Ankara: Anı Yayınları.
- TDK (2005). *Türkçe sözlük*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.